

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006.

TÁRSADALOMISMERET

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Projektmunka

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Az útmutató először a projektkészítés folyamatának értékelését tartalmazza, majd a projekt tartalmának pontozását adja meg, végül a szóbeli vizsgán elhangzó projektvédelem szempontjait közli.

Téma: A szelektív hulladékgyűjtés fontossága és helyzete lakóhelyén

- Mutassa be a szelektív hulladékgyűjtés helyzetét, eredményeit, nehézségeit lakóhelyén!
- Tervezzon vagy szervezzon meg, esetleg vegyen részt egy szelektív hulladékgyűjtés érdekében végzett kampányban, mozgalomban!

Az útmutató felépítése a témán belül:

I./A Írásbeli vizsga (Maximálisan adható 80 pont)

I./1. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan adható 30 pont)

I./2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez (Maximálisan adható 50 pont)

I./2.1. Írásos dolgozat típusú projekt

I./2.2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

I./2.2. a) Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

I./2.2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

I./2.3. Szervezésen alapuló projekt

I./2.3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

I./2.3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

I./B Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan adható 10 pont)

Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie. (A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait viszont a vizsgát lebonyolító iskolának kell elkészítenie.)

A szelektív hulladékgyűjtés fontossága és helyzete lakóhelyén

- Mutassa be a szelektív hulladékgyűjtés helyzetét, eredményeit, nehézségeit lakóhelyén!
- Tervezzon vagy szervezzon meg, esetleg vegyen részt egy szelektív hulladékgyűjtés érdekében végzett kampányban, mozgalomban!

I./A Írásbeli vizsga (Maximálisan adható 80 pont)

I./1. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan adható 30 pont)

A szaktanár a projektmunka elkészítésének egész folyamatát értékeli. Neki kell meggyőződnie arról, hogy a vizsgázó önállóan készíti-e el dolgozatát, végzi kutatási tevékenységét. Az önálló tevékenység nem zárja ki külső segítség igénybevételét, de ez elsősorban tanácsadást, speciális eszközök (pl. filmfelvevő, vágóasztal, riportertermagnó stb.) használatának segítségét jelenti. Különösen fontos, hogy módja legyen a szaktanárnak, például a szervezéssel kapcsolatos műfajok választása esetén, az egész munkafolyamat követésére, abban a vizsgázó szerepének egyértelmű megállapítására.

Amennyiben arra az értékelési szempontra, hogy a vizsgázó egyéni, önálló részvétele a projektkészítés folyamatában nulla pontot ad a projektvezető tanár, azaz úgy értékeli, hogy a vizsgadarab más személy szellemi terméke, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet a következő vizsgaidőszakban.

A projektkészítés folyamata közel ugyanolyan fontos az érettségi vizsgán, mint maga a kész vizsgadarab tartalma és formája. A készítés folyamatát a tanár csak a konzultációkon keresztül tudja nyomon követni, ezért a jelölt számára a konzultációkon való részvétel, és az arra való felkészülés kötelező. Amennyiben a jelölt egyetlen konzultáción sem jelenik meg, vagy ha részt vesz, de teljesen felkészületlenül érkezik, és a szaktanár a munkáját ebből a szempontból nulla ponttal értékeli, akkor a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A készítés folyamatának értékeléséhez nélkülözhetetlen, hogy a tanuló munkanaplót vezessen. Amennyiben a jelölt nem készít munkanaplót, nem adja le a kész dolgozat mellékleteként, akkor a „munkanapló folyamatos vezetése” szempontra nulla pontot ad, a projektmunka folyamata más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt akkor sem tehet szóbeli vizsgát, ebből a tárgyból javítóvizsgát tehet.

A szaktanárnak a továbbiakban értékelni kell az egyes részfeladatokat, a hipotézisalkotást, a tervezet vagy hálótér készítését, a nyers változat minőségét.

Fontos szempont az is, hogy a diák mennyire tud kooperálni a projektvezetővel, útmutatásait, a konzultáción hallott tanácsait mennyire képes beépíteni tevékenységébe. Több műfaj esetén a diákkal együtt részt vesznek a projektmunkában más személyek is (interjú-alanyok, kérdőíves felmérés válaszadói, rendezvényszervezés segítői stb.), ezáltal a tanulónak módja van bizonyítani kapcsolatteremtő és kapcsolatfenntartó készségét és kommunikációs képességeit is. A bibliográfia összeállítása nem szorítkozhat a témával kapcsolatos cikkek címeinek összegyűjtésére, a tartalmukat is meg kell ismernie a jelöltnek, az olvasottakat pedig hasznosítania kell kutatásában.

A projektkészítés folyamatában a jelöltnek legalább az elérhető 30 pontból 3 pontot kell elérnie a vizsga folytatásához.

I./1. A szelektív hulladékgyűjtés tárgyú projektérettségi készítési folyamatának értékelése				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A vizsgáló önálló részvétele a projektkészítésében		Önállóság a szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos téma feldolgozásában.	0-2	2
Konzultációkon való megjelenés		Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés az elemzés elkészítéséhez.	0-4	4
K O M P E T E N C I Á K	Információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldó képesség, széleskörű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanapló folyamatos vezetése. • Portfoliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. • Írásban elkészített hipotézis vagy célkitűzés; a hulladékkezelés témájának kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációk, s a témaválasztás indoklása. • Tervezet illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. • Nyersvázlatot illetve részfejezet elkészítése. 	0-4 0-2 0-2 0-2 0-2 0-2	14
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. • A projektvezetővel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. • A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. • A munkanapló és a tervezet vagy hálóterv tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani és helyesírási hibákat. 	0-2 0-2 0-4 0-2	10
Összesen (maximum):				30

I./2. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez

A projektek megvalósítását a vizsgázó különböző műfajok választásával oldhatja meg. A műfajokat 3 nagy csoportba soroltuk, és műfajcsoportonként készítettük el a javítási útmutatót:

- 1) Írásos dolgozat típusú projekt
- 2) Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt
- 3) Szervezésen alapuló projekt

1. Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, utópiát, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott szociológiai jellegű interjút, esettanulmányt, publicisztikai típusú riportot, oknyomozó riportot, iskolaújságot, abban megjelenő cikksorozatot.

2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekten értjük az audiovizuális produktumot, a fotósorozatot, az iskolarádió vagy -televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, az audiovizuális interjút, tematikus faliújság-sorozatot. A projekt elbírálásának feltétele egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 10 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 40 pont).

3. A szervezésen alapuló projekt műfajai közé a közéleti diákrendezvény megszervezésének tervét, az iskolán kívüli közéleti akció szervezését, a jótékonyági rendezvény lebonyolításában történő részvételt, környezetvédelmi akció szervezését soroljuk. A projekt elbírálásának feltétele kísérő szöveg mellékelése. Az elkészített írásbeli munkák ajánlott terjedelme 3-5 oldal. Ha a témavezető tanár nincs jelen a diák által megszervezett rendezvényen, az írásos anyagnak ennél részletesebbnek kell lennie a diák munkájának értékeléséhez. A szaktanár egyaránt pontozza a mellékelt írásos művet (max. 30 pont) és magát a kész vizsgadarabot (max. 20 pont).

Amennyiben a tanuló az utolsó konzultáció befejezéséig nem határozza meg dolgozata műfaját, a tanár feladata annak eldöntése, hogy melyik műfajcsoportba sorolja be a leadott vizsgadarabot. Választását, amennyiben kevert műfajok alkalmazásáról van szó, értékelésében röviden indokolnia kell.

A kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékelése során a jelöltnek legalább 5 pontot el kell érnie ahhoz, hogy a vizsgát folytathassa.

I./2.1. Írásos dolgozat típusú projekt

A szelektív hulladékgyűjtés tárgyú dolgozat várható műfaja a hagyományos házi dolgozat, esszé, reklám- vagy dokumentumelemzés, kérdőíves felmérés, írásos formában beadott szociológiai interjú, publicisztikai típusú riport, iskolaújságban megjelenő cikksorozat.

A vizsgadarab elkészítéséhez a diák készíthet kérdőívet vagy interjúkat diáktársaival, helyi lakosokkal, önkormányzati képviselőkkel, környezetvédelem iránt elkötelezettekkel, esetleg szemétfeldolgozással, szemétszállítással foglalkozó szakemberekkel. A környezetvédelmi szempontok mellett fontos a szelektív gyűjtés gazdasági hatékonyságának vizsgálata is. Előtérbe kerülhetnek önkormányzati rendeletek, az EU csatlakozás miatti nemzetközi elvárások. Alapvető elvárás, hogy az elméleti ismeretekből levonható következtetések valóban a vizsgáló saját lakóhelyére vonatkozzanak. A feladatot ellátó helyi cég bemutatása nem szorítkozhat a vállalkozástól készen kapott marketing, gazdasági vagy egyéb témájú elemzések közlésére. „Tervezzon vagy szervezzon meg, esetleg vegyen részt egy szelektív hulladékgyűjtés érdekében végzett kampányban, mozgalomban!” feladat sokféle műfaj kipróbálására ad lehetőséget. Természetesen az írásos dolgozat elfogadható akkor is, ha nem kerül sor a kampány tényleges lebonyolítására, a feladatmegoldás az írásos dolgozat műfajában szorítkozhat pusztán a megtervezésre! Írásos típusú dolgozat esetében a kampánytervhez készített vizuális produktumokat illusztrálásként értékeljük, az érzelmi, felhívó funkció minőségét csak kisebb mértékben vegyük figyelembe.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó időzójellel vagy más módon nem jelezte, az adott dolgozatrészt a tanár húzza át, és jelölje a margón az eredeti forrást. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszáma tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek, az érettségihez méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal kb. 10-12 oldal, kézzel írt változatban valamivel több, 12-15 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül). Amennyiben a terjedelem nem éri el az előírtat, akkor „Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő” szempontra nulla pontot kell adni. Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Szemponatok a szelektív hulladékgyűjtés témájú írásos dolgozat típusú projekt értékeléséhez				
Vizsgáló neve:				
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját szellemi terméke. Az idézeteket, hivatkozásokat pontosan feltünteti.	0-2	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkeszttség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, s a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani és helyesírási hibát. 	0-2 0-2 0-2 0-6	12	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a szelektív hulladékgyűjtés témájával, és/vagy mozgósító kampány céljával összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes.	0-2	36
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> A munka tartalma megfelel a választott témának, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, környezetvédelmi, társadalmi hatékonyságát állítja a középpontba, illetve egy tudatos szeméthyasznosítási kampány tervét tartalmazza, és az írásos dolgozat műfajával szemben támasztott követelményeket betartja. A projektmunka tartalmaz önálló kutatási tevékenységet, eredményt, ez lehet riport, interjú, felmérés, dokumentumok összehasonlítása, ill. kampány – vagy PR-terv, esetleg saját kampányötlet stb. 	0-4 0-4	
	A projekt elméleti megalapozása, információk komplex kezelése, szakmai fogalmak azonosítása helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> A témához kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően alkalmazza. Információit többféle területről szerzi, ötvözi (környezetvédelmi, önkormányzati, jogi, etikai, szociológiai területről, a média világából). Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű olvasása). A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, pl. hulladékhasznosítás, újrafelhasználás, környezetterhelés, termékdíj, egészségkárosítás, hulladékgyűjtő udvar, háztartási hulladék, jövő iránti felelősség stb. 	0-6 0-2 0-2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontosz. A vizsgázó megtalálja a legfontosabb csomópontokat. • A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, pl. vizsgálhatja az egyéni felelősség, az önkormányzati és társadalmi felelősség kérdését, az újrahasznosítás gazdasági költségeit és környezeti előnyeit. Szelektív gyűjtés melletti és elleni érveket egyaránt felvet. • Képes a felmérések, kérdőívek alapján következtetések levonására, különösen a kampányok, környezetvédő mozgalmak várható következményeit gondolhatja végig. 	0-2		
			0-2		
			0-2		
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült projekt a hipotézisre (az első feladat választása esetében) vagy a célra (kampány tervezése esetében) épül, alkalmas a megadott téma vizsgálatára. • Sor kerül a hipotézis vagy a cél megvalósulásának értékelésére, a szelektív hulladékgyűjtés érdekében folytatható kampányok hatékonyságának mérlegelésére. 	0-2		
		0-2			
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz, a vizsgázó lakóhelyéhez. A vizsgált adatok, gazdasági jellemzők aktuálisak. Fontos szempont, hogy az újrahasznosítás, a környezetvédelem érdekében folytatható kampányt nem elvontan, hanem saját szűkebb környezetére, esetleg lakóhelyére, iskolájára tervezi, alkalmazza.	0-2		
	Önkifejező képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, az írásos anyag tartalmazza a szerző saját véleményét a szelektív hulladékgyűjtés értelméről, vagy a mozgósító kampányok jelentőségéről, hatékonyságáról.	0-4		
Összesen:			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

I./2.2. Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt

A szelektív hulladékgyűjtés témájáról készült projektérettségi várható műfajai ebben a műfajcsoportban az iskolarádió vagy -televízió részére készített riport- vagy műsorsorozat, film, reklámfilm, rádióreklám, szórólap, audiovizuális interjú, tematikus faliújság-sorozat, plakátsorozat.

A projekt elbírálásának feltétele egy 1-3 oldalas kísérő szöveg mellékelése. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyagok értékelésére maximum 10 pont adható. A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelésének maximuma 40 pont.

A szaktanár joga annak meghatározása, hogy a vizsgázó milyen – az iskolának is rendelkezésére álló eszközön hozzáférhető adathordozón, formátumban adhatja be dolgozatát. Ha az ebből adódó nehézségek a végleges leadást követően derültek ki, a vizsgázó utólag is kötelezhető a megfelelő adathordozóra, ill. formátumra történő átmásolásra.

Amennyiben a projektértékelő tanár észreveszi, hogy a vizsgamunka valamely része más személy szellemi terméke, és ezt a vizsgázó nem jelezte, a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt esetében a plágium módjáról a tanár készítsen írásos feljegyzést. Amennyiben a bizonyítottan mástól származó projektrészek a teljes mű negyedét eléri, adjon az értékelő az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló produktum terjedelme akkor felel meg az érettségi elvárásnak, ha az iskolarádió illetve -televízió részére készített műsor legalább 4-10 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3-5 részes, a tematikus faliújság minimálisan 3-5 részből áll, a film legalább 5-20 percnyi, a fotósorozat – bármilyen megjelenési formában vagy adathordozón – legalább 10-15 képből áll.

a) A szelektív hulladékgyűjtés témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése					
Vizsgáló neve:					
Szemponatok			Pont	Max. pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a szelektív hulladékgyűjtés elméleti ismereteihez és a vizsgáló lakóhelyének konkrétumaihoz vagy egy hulladékhasznosító kampány bemutatásához igazodik, és sor kerül a cél megvalósíthatóságának értékelésére is.	0-2	8	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgáló képes a lényegi elemek, a környezetvédelmi, társadalmi, gazdasági, szociológiai vagy önkormányzati, civilszféra, médiavilág ok-okozati kapcsolatainak, összefüggéseinek felismerésére.	0-2		
	A projektmunka elméleti megalapozása	Mind a produktum megvalósításához szükséges (pl. technikai eszközök hatásmechanizmusát, a választott műfaj sajátosságait tükröző) elméleti ismeretek tanulmányozását, mind a hulladékgyűjtési szokások és a környezetvédő kampányok hatásmechanizmusának, jogszabályainak, ismeretét tükrözi az elkészített bibliográfia, az elméleti ismeretek megfogalmazódnak, azokat megfelelően alkalmazza.	0-4		
	Megszerkeszttség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani és helyesírási hibát.	0-2		
Összesen:				10	

b. A szelektív hulladékgyűjtés témájú képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab értékelése		Pont	Max. pont	Adott pont
Szemponatok				
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt a vizsgázó saját szellemi terméke. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	0-2	10	
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt, az anyagban megjelenik az eredetiség, egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére (szelektív hulladékgyűjtés előnyeit, nehézségeit, bírálatát ismerteti), mozgósít. 	0-6		
	<ul style="list-style-type: none"> • Jól megállapítható a szerző saját véleménye a szelektív hulladékgyűjtés értelméről, a növelése érdekében szervezett kampányok hatékonyságáról, szükségességéről vagy értelméről, esetleg az elkészített kampányanyagok lehetőségeiről, sikereiről, korlátairól. 	0-2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség		0-4	8	
<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formája az érettségi vizsgához méltó, esztétikai minőséget hordoz. 		0-2		
<ul style="list-style-type: none"> • A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. • Képi világa jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 		0-2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a szelektív hulladékgyűjtés témájával, az érdekében szervezett kampányok hatásaival összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes.	0-2	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a választott témának, a szelektív hulladékgyűjtés megvalósulását saját lakóhelyén állítja a középpontba, illetve egy szelektív hulladékgyűjtési kampány tervét tartalmazza, betartja a választott műfaj sajátosságait, követelményeit.	0-2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontos, megjelennek ok-okozati kapcsolatok, összefüggések (pl. az újrahasznosítás fontossága és a pillanatnyi gazdasági hátrány, lakossági szokások, kényelem, megszokás és a sikeres kampány feltételei, nehézségei). • Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, a kampányban több szempontból érvel vagy próbál hatni. 	0-4 0-4	22	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Ábrázolhatja az egyéni felelősség és a konformitás kapcsolatát, ill. a társadalmi szükség és a törvények, rendeletek szerepét, bemutathatja a helyi társadalom különböző csoportjainak eltérő hulladékgyűjtési szokásait és a környezetvédelem összefüggéseit. • A szakmai ismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (pl. képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika szakszerű alkalmazása) megfelelően alkalmazza. 	0-4 0-4		
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a társadalmi valósághoz (pl. az adott időszak önkormányzati eredményeit, média cikkeit vizsgálja, friss adatokkal dolgozik), a helyi viszonyokhoz (pl. a vizsgázó iskolájára, lakónegyedére szabottan készül el a kampányterv).	0-2		
Összesen (maximum):			40		
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt):			50		
Tanári vélemény, aláírás:					

I./2.3. Szervezésen alapuló projekt

A Szelektív hulladékgyűjtés című téma feldolgozható szervezésen alapuló projekt műfaji keretei között is. Különösen a második választható feladat (Tervezzon vagy szervezzon meg, esetleg vegyen részt egy szelektív hulladékgyűjtés érdekében végzett kampányban, mozgalomban!) kínálja ezt a feldolgozási módot: kampányrendezvény, diákfórum, kiállítások, előadások vagy előadássorozat, iskolai reklámkampány (plakátokkal, iskolarádiós és televíziós műsorokkal) megszervezésével. De az első (Mutassa be a szelektív hulladékgyűjtés helyzetét, eredményeit, nehézségeit lakóhelyén!) is lehetőséget ad olyan összejövetel, rendezvénysorozat megszervezésére, amelyen diákok, lakóközösségek vagy egy-egy társadalmi közösség tagjai beszélgethetnek a szelektív hulladékgyűjtés hatásáról, esetleg szakemberek közönség előtti vitájára is sor kerülhet.

A vizsgáló által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor tekinthető az érettségihez méltónak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy az eléri a 30-35 órát. Ellenkező esetben „A vizsgáló által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó, az elvárhatónak megfelelő” szempontra az értékelő tanár adjon nulla pontot. Döntését írásban indokolja is meg! Ebben az esetben a kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

Amennyiben a dolgozat és a szervezőmunka alapján nem egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, akkor erről az értékelő tanár készítsen írásos feljegyzést, adjon az „Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában” szempontra nulla pontot. A kész projektmunka más szempontból már nem értékelhető, az összpontszám tehát nulla, a tantárgyból a jelölt nem tehet szóbeli vizsgát, csak javítóvizsgát a következő vizsgaidőszakban.

A szervezőmunka értékeléséhez (különösen akkor, ha az értékelő nem volt jelen az adott rendezvényen, nincs személyes tapasztalata a szervezés, tervezés körülményeiről) nélkülözhetetlen az írásos kommentár, és a tartalomgazdag portfólió. Az elkészített írásbeli munka ajánlott terjedelme 3-5 oldal (a portfólióban beadott anyagokon, mellékleteken kívül).

a. A szelektív hulladékgyűjtés témájú szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése					
Vizsgáló neve:					
Szemponatok		Pont	Max. pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában		Az érettségi dolgozat a vizsgáló saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló teljesítménye, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat.	0-4	4	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség		<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani és helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, egyenes vonalak határolják, illusztrációi ízlésesek. Portfoliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait. 	0-4 0-2 0-2	8	
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a rendezvényszervezés céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat. Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére.	0-4 0-2	18	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgáló képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. A tanuló törekszik a lényegi elemek hangsúlyozására.	0-2 0-2		
	A projekt-munka elméleti megalapozása	A szelektív hulladékgyűjtéssel, újrahasznosítással kapcsolatos elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez kapcsolódó marketing- és PR-tevékenységhez kapcsolódó elméleti ismeretek megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. Rávilágít a szervezés jogi, személyi és gazdasági feltételeire.	0-4 0-4		
	Összesen:				

b. A szelektív hulladékgyűjtés szervezési feladat lebonyolítási módjának értékelése				
Szemponatok, kompetenciák		Pont	Max. pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő dokumentáltan az érettségihez méltó (30-35 óra), az elvárhatónak megfelelő.	0-2	2	
	A tanuló motiváltsága megfelelő mértékű, önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként, munkatársként, résztvevőként.	0-4	4	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény meghirdetésének körülményeinél a figyelemfelkeltés ötletes, többfajta információ-hordozót is használ, vagy tükröződik a személyes meggyőzésre tett erőfeszítés. 	0-2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A szervezés folyamatában a vizsgázó képes a megfelelő tájékoztatásra. A tanuló képes a kapcsolatteremtésre, számára esetleg idegen környezetben is jól kommunikál. 	0-2		
Szervező-készség, információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A szelektív hulladékgyűjtés alkalmazásához vagy a szelektív hulladékgyűjtéshez kapcsolódó kampányhoz tartozó időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása megfelelő, a kampány üzeneteinek átadására is alkalmas, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. 	0-2	6	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló ismeri a kitűzött céltevékenységhez kapcsolódó intézmények, közösségi, egészségügyi, civil és marketing szervezetek működésének sajátosságait. 	0-2		
	<ul style="list-style-type: none"> Az esemény menetének összefogása, irányítása megvalósult. A rendezvény értékelése és a megfelelő visszacsatolás megtörtént. 	0-2		
Helyzetfelismerő, konfliktuskezelő és problémamegoldó képesség	<ul style="list-style-type: none"> A tervezés és lebonyolítás során az esetleges, várható gátló, zavaró tényezők megoldását a vizsgázó megtervezte (esőnap, helyszín, áramhiány, rendzavarás stb.). 	0-2	4	
	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, ill. az akadályok leküzdésére, meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, ill. reagált a felvetésekre. 	0-2		
Összesen (maximum):			20	
Szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt):			50	
Tanári vélemény, aláírás:				

I/B Szóbeli vizsga**A projekt munka megvédésének értékelése**
(Maximálisan adható 10 pont)

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védés során a vizsgázó röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgázó projekt munkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság által felteendő kérdésekre is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

Szemponatok, kompetenciák a szelektív hulladékgyűjtés témájú projektérettségi megvédéséhez		
Vizsgázó neve:		
Szemponatok, kompetenciák	Max. pont	Adott pont
A vizsgamunka lényegi elemeinek és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása. Nemcsak a szelektív hulladékgyűjtés elméletét vizsgálja, hanem hangsúlyt helyez helyi társadalmi eredményeinek, nehézségeinek, hatékonyságának bemutatására is. Kampány tervezése esetén behatárolja annak célközönségét, a megcélzott „szűkebb környezetet” is. Legalább kétféle megközelítési módot alkalmaz.	6	
Ismerteti a projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát. A vizsgázó képes saját projekt munkájának eredményét, erényeit ismertetni. Keresi, magyarázza az esetleges kudarcok okát.	4	
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása. A vizsgázótól elvárható a projekttémájához kapcsolódó legfontosabb szakszavak (pl. hulladék-hasznosítás, újrafelhasználás, környezetterhelés, termékdíj, egészségkárosítás, hulladékgyűjtő udvar, háztartási hulladék, jövő iránti felelősség stb.), és választott műfaja jellegzetes szakszókincsének megfelelő használata.	4	
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témátartás, lényegkiemelés.	4	
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2	
Összesen:	20	
Végző pontszám (összesen/2):	10	

*A jobb differenciálás érdekében az egyes részekre viszonylag sok pont adható, az egységes vizsgaértékelést az teszi lehetővé, hogy az így kapott eredményt megfelezzük. Mindig a végeredményt kerekítjük a diáknak kedvezőbben, tehát felfelé.